

پیشگیری از وقوع جرم

(در جامعه)

پیشگیری از وقوع جرم به عنوان جدیدترین رویکرد جرم شناسی و موثرترین راه مبارزه با جرم، امروزه جایگاه بس ارزشمندی در سیاست جنایی کشورها به خود اختصاص داده است.

این جایگاه بلند در اثر ناکامی آموزه های کیفری و حتی دیدگاه های جرم شناسی علت شناسی و سایر تئوری های جرم شناسی و شناخت ماهیت بزهکاری و عوامل موثر بر آن و در نتیجه کنترل مجرمین بوده است.

اندیشه پیشگیری از جرم نه تنها در دیدگاه های کلاسیک و نئوکلاسیک حقوق کیفری، بلکه در نظام های سنتی حقوق کیفری نیز مطرح بوده است.

ترس از رنج و عذاب ناشی از کیفر، نه تنها برای مرتکب جرم، بلکه برای دیگران نیز که اندیشه های مجرمانه در سر می پروراند، یک عامل بازدارنده محسوب شده است و به همین دلیل بوده است که همواره شدت مجازات با اهمیت جرم و خطراتی که به دنبال داشته است هماهنگ گردیده است.

جرم‌شناسی پیشگیری از وقوع جرم در جامعه را می‌توان در هر وضعیتی که از وقوع جرم جلوگیری می‌شود بحث کرد؛ مثل ایجاد محیط امن برای فرزندان، ایجاد آموزش و پرورش و...، اما حقوق جزای عمومی، پیشگیری از وقوع جرم را در بحث اهداف اعمال مجازات‌ها و اقدامات تأمینی بررسی می‌کند؛ به این معنا که یکی از اهدافی که با اجرای مجازات‌ها و اقدامات تأمینی دنبال می‌شود.

آسیب‌های اجتماعی در جامعه هم از جرم، شامل مواردی چون اعتیاد، فقر، دزدی، طلاق، فساد، بی بندوباری و... نیز می‌باشد.

بنابراین وقتی از آسیب‌های اجتماعی در جامعه صحبت می‌شود مسائل مربوط به جرم را نیز دربرمی‌گیرد با این تفاوت که فرد آسیب دیده ممکن است با انواع تنگناها و زیان‌ها روبرو شود اما مرتکب جرم نشود.

این در حالی است که چنین فردی نیازمند کمک دیگران است. در جامعه مدنی و سالم باید از وقوع آسیب‌ها جلوگیری کرد اما جلوگیری از آن دو مرحله دارد:

مرحله اول آن است که قبل از وقوع آسیب و جرم از آن پیشگیری کرد و مرحله دوم آن است که به افراد آسیب دیده و مجرم کمک شود که خطرات و زیان‌های آنان افزوده نگردد.

به نظر می‌رسد پیشگیری در هر دو مرحله جایگاه ویژه‌ای دارد چرا که گاهی فرد آسیب دیده نیز نیازمند نوعی پیشگیری است.

- اگر فردی به آسیب‌های مختلف مواجه شود و در این میان از کمک رسانی مردم و نهادهای مسئول برخوردار نشود آسیب‌های او افزایش یافته و جامعه سالم نمی‌تواند نسبت به زیان‌ها و آسیب‌های اجتماعی بی‌توجه باشد بلکه باید تلاش کند فرد زیان دیده را نیز تحت پوشش حمایت‌های خود قرار دهد تا از میزان مشکلات اجتماعی در جامعه بکاهد.

از جمله مبانی پیشگیری می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱- عدالت: اولین مبانی پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی است. وجدان پاک انسانی نمی‌تواند نسبت به وقوع جرم، بی بندوباری و تزلزل جامعه بی تفاوت باشد و جامعه ناسالم را تحمل کند این ملکه اخلاقی حکم می‌کند که باید از وقوع انواع آسیب‌های اجتماعی پیشگیری کرد.

عدالت از یک طرف به امنیت، آرامش و رفاه جامعه کمک می‌کند و از طرف دیگر پیشگیری از تحقق جرم آسیب‌های عمومی را فراهم می‌سازد.

۲- حق جویی: آنکه عاشق و فدای حق است نمی‌تواند نسبت به آسیب‌های اجتماعی بی‌توجه باشد. حقوق شهروندی دو جنبه دارد از یک طرف همه افراد از حقوق بنیادی برخوردارند و از طرفی با اتخاذ سیاست‌ها و روش‌ها و برنامه ریزی‌ها از وقوع آسیب‌های اجتماعی جلوگیری می‌کند.

۳- قانون گرایی: جامعه قانونمند جامعه‌ای است که در آن ضعیف و قوی هر دو از کیفر قانون می‌هراسند. اگر در جامعه‌ای عده‌ای از افراد با وجود ارتکاب جرم مجازات نشوند اما کثیری از مردم ضعیف جامعه با کیفرهای حاکمیت مواجه شوند بی‌تردید چنین قوانینی مشکلات بنیادی جامعه را حل نخواهد کرد.

پیشگیری از وقوع جرم و آسیب‌های اجتماعی فواید زیادی دارد من جمله هزینه‌های پیشگیری با کاهش جرم و ناامنی و معضلات دیگر را جبران می‌کند و موجب کاهش بی‌عدالتی می‌شود، کاهش هزینه‌های اجتماعی و افزایش اعتماد عمومی را به همراه دارد.

نتیجه اینکه یکی از راهکارهای مهم در پیشگیری از وقوع جرم و آسیب‌ها - همگانی کردن آموزش است. آموزش نقش اساسی در رشد فکر و آگاهی و بینش و معرفت دارد.

سرمایه گذاری دولت در بخش آموزش ارتباط تنگاتنگی با کاهش جرم و ناهنجاری‌ها دارد .

با احترام

طوبی هاشمی